

PRŮVODCE NOVELY RODINNÉHO PRÁVA OD 1. LEDNA 2026 – CO PŘESNĚ SE MĚNÍ

Od 1. ledna 2026 vstoupila v platnost rozsáhlá novela rodinného práva. Jejím cílem je zjednodušit a urychlit rozvodová řízení, zajistit rovné postavení rodičů po rozchodu a posílit ochranu práv a zájmů dětí.

Rozvod manželství

V případě, že manželé mají společné nezletilé děti, tak nově se rozvod a úprava poměrů k nezletilým dětem řeší jedním rozsudkem (*tedy vše rozhodne najednou jeden soudce*). Pokud mají manželé nezletilé dítě, příslušným soudem je soud podle bydliště nezletilého dítěte.

Naopak v případě, že manželé nemají společné nezletilé děti, tak zůstává řízení u civilního soudu, který je příslušný podle posledního společného bydliště manželů.

Soud se stále snaží o smíření manželů, pokud jsou přítomni při jednání, ale jejich výslech už není povinný, pokud shoda na trvalém, hlubokém a nenapravitelném rozvratu manželství vyplývá z jejich písemných podání (v takovém případě může jednání proběhnout i bez osobní účasti manželů u jednání) nebo shodných tvrzení učiněných při jednání.

▪ SMLUVENÝ ROZVOD (ROZVOD DOHODOU)

Pokud se manželé na rozvodu dohodnou a podají návrh společně (nebo se jeden připojí k návrhu druhého), soud automaticky považuje manželství za trvale rozvrácené. Manželé to tedy nemusí soudu dokazovat. Tato forma rozvodu je jednodušší pro ty, kteří se dokážou domluvit na důležitých věcech – na rozdělení majetku, bydlení a případně nastavení poměrů k nezletilým dětem. Není nutné, aby byli manželé půl roku odloučení. Soud nebude zjišťovat, proč se manželství rozpadlo, jen ověří, že **dohoda o vypořádání majetku a bydlení pro dobu po rozvodu manželství má zákonem požadované náležitosti a je opatřena úředně ověřenými podpisy**.

Soudní poplatek za podání návrhu na smluvný rozvod činí částku 2 000 Kč.

VZORY (k dispozici vytištěné na Infocentru a na webu [Formuláře - Okresní soud v Mostě - Portál justice](#))

- ✳ Návrh – SMLUVENÝ ROZVOD (2 000 Kč) s úpravou poměrů společných nezletilých dětí
- ✳ Návrh – SMLUVENÝ ROZVOD (2 000 Kč) bez společných nezletilých dětí nebo s upravenými poměry společných dětí

▪ KLASICKÝ (NESMLUVENÝ) ROZVOD

Pokud se manželé nedohodnou, probíhá rozvodové řízení standardním způsobem. Soud zpravidla nezjišťuje, kdo je za rozpad manželství odpovědný. Soud posuzuje pouze, zda je manželství trvale a hluboce rozvrácené. Výjimkou jsou případy, kdy by rozvod jednomu z manželů způsobil zvlášť závažnou újmu – tehdy mohou být příčiny rozvratu důležité a soud je bude zkoumat, pokud manžel, který návrh nepodal, bude trvat na jeho zamítnutí z důvodu rozporu se svým zájmem nebo z mimořádných okolností, které svědčí pro zachování manželství.

Soudní poplatek za podání návrhu na nesmluvený rozvod činí částku 5 000 Kč.

VZORY (k dispozici vytištěné na Infocentru a na webu [Formuláře - Okresní soud v Mostě - Portál justice](#))

* Návrh - ROZVOD (5 000 Kč) s úpravou poměrů společných nezletilých dětí

* Návrh - ROZVOD (5 000 Kč) bez společných nezletilých dětí nebo s upravenými poměry společných dětí

Péče o dítě (úprava poměrů k nezletilému dítěti/dětem)

Zákon ruší dosavadní pojmy „výlučná“, „střídavá“ a „společná“ péče. Místo toho, pokud se na tom rodiče dohodnou, soud ponechá nezletilé dítě v péči obou rodičů, aniž by podrobně určoval rozsah péče každému z rodičů. Pokud mezi rodiči dohoda nepanuje, určí rozsah péče soud (stanoví konkrétní rozvrh péče a předávání nezletilého dítěte, případně komunikaci s dítětem aj.).

To však neznamená, že péče bude vždy rovnoměrná. Soud může určit větší rozsah péče u jednoho rodiče – například kvůli stabilitě školního režimu, dostupnosti zdravotní péče nebo směnnému provozu druhého rodiče. Dítě tak může být například tři dny u jednoho rodiče a čtyři u druhého, nebo jeden z rodičů může mít péči během školního roku a druhý o prázdninách. Rozsah péče se vždy přizpůsobuje nejlepšímu zájmu dítěte a do pokojného stavu by měl soud zasahovat co nejméně.

Nově se v řízeních o péči o nezletilé dítě samostatně neupravuje styk dítěte s druhým rodičem, protože i tento pojem zákon zrušil. Vzájemný styk rodiče s dítětem je součástí péče o dítě a samostatně se neurčuje. Soud bude určovat pouze to, jak často bude každý rodič o dítě pečovat, nikoliv, kdo je hlavní pečující a kdo má právo se „pouze stýkat“. Cílem je snížit konflikty a odstranit nálepky typu „výlučný“ nebo „střídavý“ rodič, které často zvyšovaly napětí v rodinách. Nově se však zavádí pojem „nepřímý styk s dítětem“, tedy komunikace na dálku – přes telefon, videohovor, internet či dopisy. Jedná se o právo rodiče na komunikaci s dítětem v době, po kterou o něj pečuje druhý z rodičů.

Oba rodiče budou rovnocenně zodpovědní za praktické potřeby dítěte – například jeho vybavení, stravu a další běžné potřeby. Tím se sníží situace, kdy jeden z rodičů nese větší tíhu odpovědnosti. Soud bude moci stanovit výživné rovněž oběma rodičům, přičemž v případech, že jeden rodič bude mít nezletilé dítě ve větším rozsahu, tak se mu výživné nemusí stanovit.

Doporučení pro rodiče před podáním návrhu:

Než podáte návrh k soudu, měli byste se především pokusit o dohodu a potřebujete-li z jakéhokoli důvodu rozhodnutí soudu, pak takovou dohodu předložit soudu ke schválení. Dohoda totiž nejlépe postihne nejen potřeby dětí, ale i rodičů. Na rozdíl od autoritativního rozhodnutí je pro všechny flexibilnější.

Pokud dohoda není možná, zaměřte obsah návrhu na následující:

- **stručně sdělte soudu, z jakého důvodu nedošlo k dohodě mezi rodiči**, co konkrétně je mezi rodiči v péči o dítě sporné. Soud se bude zajímat o to, proč se rodiče o dohodu nepokusili nebo z jakého důvodu nebyla možná.
- **navrhněte konkrétní rozvrh péče**: např. pondělí–čtvrtek matka, pátek–neděle otec, střídání během prázdnin apod.
- **stručně sdělte svůj návrh odůvodněte**: uveďte proč je vámi navrhovaná úprava v **nejlepším zájmu dítěte**, proč je navrhovaný režim nejlepší pro vaše dítě. Také soud bude posuzovat, jaká úprava je v zájmu dítěte a východiskem pro jeho rozhodnutí je též skutečnost, **že rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům**. Obsah návrhu by měl být těmto východiskům přizpůsoben, návrh neslouží jako zbraň v emotivním souboji znesvářených rodičů, důležitá jsou fakta.

Vzory návrhů rozvrhu péče obou rodičů:

- 1) Navrhují, aby soud svěřil nezletilé dítě (nezletilé děti) do péče rodičů tak, že matka je povinna a oprávněna pečovat o dítě od pondělí 8:00 hodin do čtvrtka 18:00 hodin. Otec je povinen a oprávněn pečovat o dítě od čtvrtka 18:00 hodin do pondělí 8:00 hodin. Prázdniny a svátky budou rozděleny rovnoměrně.
- 2) Navrhují, aby soud svěřil nezletilé dítě (nezletilé děti) do péče rodičů tak, že otec je povinen a oprávněn pečovat o dítě od pondělí 8:00 hodin sudého týdne do pondělí 8:00 hodin lichého týdne. Matka je povinna a oprávněna pečovat od pondělí 8:00 hodin lichého týdne do pondělí 8:00 hodin sudého týdne. Prázdniny a svátky budou rozděleny rovnoměrně, dle dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu.
- 3) Navrhují, aby soud svěřil nezletilé dítě (nezletilé děti) do péče rodičů tak, že matka je povinna a oprávněna pečovat o dítě od pondělí 8:00 hodin do pátku 20:00 hodin a dále v liché víkendy od pátku 20:00 hodin do neděle 20:00 hodin. Otec je povinen a oprávněn pečovat o dítě v sudé víkendy od pátku 20:00 hodin do neděle 20:00 hodin.

VZORY (k dispozici vytištěné na Infocentru a na webu [Formuláře - Okresní soud v Mostě - Portál justice](#))

✳ Návrh - změna péče a výživy

✳ Návrh - úprava poměrů společných nezletilých dětí (rodiče nesezdání)

✳ Návrh – určení, zvýšení, snížení, zrušení výživného

Prozatímní rozhodnutí

Pokud je situace napjatá a rodiče se rychle nedohodnou, může soud vydat prozatímní rozhodnutí. To dočasně upraví péči o dítě nebo výživné až do vydání rozsudku. Pokud rodič takový návrh podá, má být rozhodnutí vydáno bezodkladně, nejpozději do tří měsíců. Odvolání proti rozhodnutí o návrhu na prozatímní rozhodnutí není přípustné, ale pokud se okolnosti změni, lze požádat o jeho změnu nebo zrušení.

Pokud jeho vydání bude navrhovat rodič, musí návrh dostát též zvláštním požadavkům zákona a **musí obsahovat** mimo jiné informaci o komunikaci mezi rodiči, která se týká toho, co má být předmětem úpravy formou prozatímního rozhodnutí, nebo důvody, pro které tato komunikace neproběhla (případně proč byla nemožná nebo zjevně nevhodná). Dále pak také informaci o tom, zda byli ostatní účastníci vyzkoušeni o úmyslu podat návrh na vydání prozatímního rozhodnutí, případně důvody, pro které vyzkoušení nebylo učiněno. Pokud by návrh tyto informace neobsahoval, může být soudem odmítnut.

Navrhovatel je povinen k návrhu připojit listiny, jichž se dovolává.

VZORY (k dispozici vytištěné na Infocentru a na webu [Formuláře - Okresní soud v Mostě - Portál justice](#))

✳ Návrh - vydání prozatímního rozhodnutí o poměrech dítěte

Praktické odkazy:

<https://vyzivne.justice.cz/>

[Rozvodová novela - Ministerstvo spravedlnosti České republiky - Portál justice](#)